

Vänstern i Kungälv

FÖR RÄTTVISA OCH SOLIDARITET | OKTOBER 2023

**Stor satsning
på kollektiv-
trafiken**

**700 miljarder
till klimatet**

**Ett Kungälv
för alla**

Rättvis klimatomställning!

Kajsa Fredholm (V), vill se en omställning som gynnar både stad och landsbygd.

Sida 4-5

Linda Snecker

RIKSDAGSLEDAMOT (V)

”Inför Sverigebiljett och gör det billigare att resa kollektivt.”

Andrea Andersson-Tay

RIKSDAGSLEDAMOT (V)

”Stoppa industrifisket, rädda Östersjöns ekosystem.”

Ståle Holgersen

DOCENT ÖREBRO UNIVERSITET

”Kapitalismen är i sig själv ohållbar. Elbilar, batterifabriker och fossilfritt stål ändrar inte på det.”

FOTO: AGNES STUBER

INTRO

Tillsammans för klimat- rättvisa

Fler och fler inser att marknaden inte löser klimatkrisen. Det krävs politiska beslut och vi behöver göra det tillsammans. Varje persons ansträngning gör skillnad, men det är bara genom vårt kollektiva agerande som vi kan genomföra klimatomställningen.

Därför vill vi se gemensamma investeringar för att bygga ut järnvägsnätet. Vi behöver bygga ut stamnäten och öka elproduktionen. Bostäder behöver klimatanpassas och renoveras.

För att klara dessa stora klimatinvesteringar behövs stora arbetsinsatser. Vänsterns klimatpolitik skapar tiotusentals nya jobb samtidigt som vi ställer om samhället. Det står mot högerens prischockspolitik och nedskärningar. Engagera dig för jämlikhet, miljön och klimatet. Din insats tillsammans med andras gör ett annat samhälle möjligt. Vi har inte råd att låta bli!

[vansterpartiet.se/
blimedlem](https://vansterpartiet.se/blimedlem)

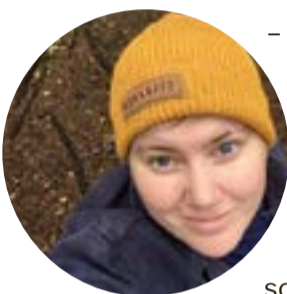
Vi tror på rättvisa

Tillsammans med tiotusentals människor över hela Sverige kämpar vi för en rättvis och solidarisk värld. En rödgrön klimatomställning är enda vägen framåt!

FRÅGA **4**

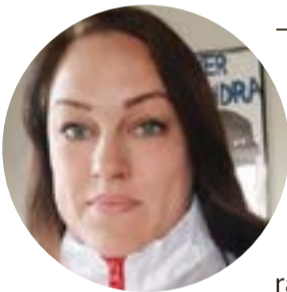
Vilken är den viktigaste miljöfrågan tycker du?

Maia Mattis Nilsson
Fridays for Future

– Klimatkrisen kräver klimaträttvisa och ekonomiska systemförändringar. Det globala nord måste ta ansvar för den kolonialism och exploatering vi orsakat de människor och områden som nu är mest påverkade av klimatförändringarna.

Linda Sjögren
Vänsterpartiet

– På lokal nivå är det samhällsbyggnad och infrastrukturella lösningar. Vi måste komma bort från bilberoendet, det ska byggas bort och kombineras med kraftigt utökad och förbättrad kollektivtrafik som är gratis.

Per-Olof Sandberg Flygare
Scania

– Hur vi får ner co2-utsläppen är centralt. Det gäller att hitta hur vi kan ta de stora kliven. Några industrier har gått i bräsch och sett de framtida behoven, men fler företag behöver ställa om nu.

Elin Segerlind
Vänsterpartiet

– För att klara klimatkrisen behöver vi även ha fungerande ekosystem med en stark biologisk mångfald, med hållbart skogsbruk, jordbruk och levande hav. Vi behöver i alla beslut värdera naturen högre.

LEDARE

Klimatkatastrofen pågår nu

FOTO: FREEPIK

Vindkraftverk till havs väcker starka känslor, men med god planering kan de samexistera med andra intressen. **Den gångna sommaren har präglats av torka, bränder, stormar och skyfall. Rapporter om rekordhöga temperaturer på land och i haven har varvats med ständigt nya naturkatastrofer världen över. En närmast övertydlig demonstration av att klimatkatastrofen inte längre går att betrakta som något abstrakt framtida hot, utan är en realitet vars konsekvenser vi drabbas av redan idag, och som kommer att bli allt allvarigare ju längre vi dröjer med minskade utsläpp.**

• Även om vi alla har ett ansvar att försöka minska vår egen klimatpåverkan genom hur vi konsumerar, äter och reser så kommer våra individuella ansträngningar aldrig att räcka särskilt långt om de inte är del av ett mer genomgripande systemskifte. Ingen kan ensam göra kollektivtrafiken billigare eller stoppa oljebolagens framfart.

I det här sammanhanget är en handlingskraftig och modig politisk ledning helt avgörande. Dessvärre har vår nuvarande regering visat sig vara det motsatta, med en klimatpolitik som präglas av fullständig passivitet där den inte varit rent skadlig.

En ljusglimt i sammanhanget är att regeringen efter stora påtryckningar nu gett klartecken till ett flertal projekt för havsbaserad vindkraft längs Sveriges kust. Ett av de största är parken Poseidon som planeras utanför bohuskusten, med en kapacitet motsvarande en tiondel av Sveriges totala elbehov. Något som skulle ge ett välbehövligt tillskott av förnybar el och minska vårt beroende av europeisk kolkraft.

Vindkraftverk till havs är en fråga som väcker starka känslor, kanske till stor del för att det påverkar ett kustlandskap som många av oss värdesätter högt. Det finns också farhågor om att vindkraftsparker kan komma att konkurrera med andra verksamheter till havs såsom fiske och naturvård.

Och visst kommer en gigantisk vindkraftspark att både synas och påverka sin omgivning, även om just parken Poseidon är förlagd närmare 25 km från land. Men med god planering och en tät dialog bör vindkraften kunna samexistera med andra intressen. Och för den som värnar sin havsutsikt kan förhoppningsvis sommarens påminnelse om vad som ligger i den andra vågskålen vara tillräckligt för att kunna acceptera skymten av några vindsnurror vid horisonten.

Knut Nordin
Ledamot i kommunfullmäktige
Vänsterpartiet Kungälv

700 miljarder

Så mycket pengar vill Vänsterpartiet avsätta för ett omfattande investeringsprogram för klimatet. Pengarna föreslås bland annat läggas på infrastruktur, elproduktion och bostäder.

Grön omställning bra för ekonomin

Vindkraften går att bygga så mycket snabbare.

Energikris är ett ord som dominerat debatten under senare år. Elpriset har rusat i höjden samtidigt som behovet av grön el inom industrin väntas öka kraftigt. Men regeringens politik oroar och löser varken akuta problem eller klimatet.

● **Jonas Algers, forskare** på Avdelningen för miljö- och energisystem vid Lunds universitet, menar att den nya regeringen inte har utmärkt sig för stora satsningar inom klimat och energipolitiken. Staten har efter valet dragit tillbaka flera satsningar.

Kärnkraft löser inte akuta problem

Kärnkraften beskrivs av Tidöpartierna som lösningen på energikrisen. Ett år efter valet ser vi inte starten på byggandet av några kärnkraftverk. Enligt Jonas Algers så skulle en utbyggnad av havsbaserad vindkraft täcka elbehoven långt innan nya kärnkraftverk skulle stå klara.

– Vindkraften går att bygga så mycket snabbare att det är svårt att se att det inte skulle vara en bättre idé.

Klimatomställningen är fundamental för överlevnad på sikt och staten måste ge resurser till den, menar Algers.

– Vad vi hade behövt i Sverige är stora politiska satsningar som både leder till en grön omställning av industrin men också fler arbetstillfällen. Det hade skapat en tro på att det går att ställa om samhället samtidigt som vi minskar arbetslösheten i hela landet, säger Jonas Algers.

Danmark ligger före

Jonas Algers berättar att Danmark har lett avtalsarbetet med att bygga havsbaserad elproduktion i Östersjön om 20 gigawatt fram till 2030. Av det ska Sverige bygga 0,7 medan Litauen, som är ett relativt litet land med en mycket kortare kust än Sverige bygger det dubbla.

– Det finns en stor potential i dessa projekt som regeringen inte är intresserad av, säger Jonas Algers.

Sverige har en decentraliserad process där företag får ansöka om tillstånd för att

Stora klimatinvesteringar leder till fler jobb.

bygga havsbaserad vindkraft på en viss plats. Först efter det utreds om platsen kan godkännas för elproduktion.

– I Danmark bestämmer de statligt var det ska byggas, när det ska byggas och hur det ska byggas. Kostnaderna fördelas mellan privata aktörer och staten genom auktioner. Det skapar långsiktig förutsägbarhet för företagen, för Energinet (danska motsvarigheten till Svenska kraftnät), elkonsumenterna och för staten.

Svenska kraftnät som bygger och planerar svenska elnätet har ett nästan omöjligt uppdrag, enligt Algers, eftersom de har för kort tid på sig att bygga ledningar.

– Det decentraliserade systemet i Sverige gör att den ena handen inte vet vad den andra gör, säger han.

Emma Eliasson Åström och Patrik Munthe

Förnyelsebar energi är framtiden

55%

Mellan åren 2014–2021 stoppades 55% av alla byggen av vindkraftverk. Det motsvarar 3000 vindkraftverk som hade kunnat ge lika mycket el som alla kärnkraftverk i Sverige.

Källa: SVT

Tre förslag från Vänsterpartiet

1 Ge Svenska kraftnät i uppdrag att återuppta byggandet av Gotlands-kabeln.

2 Ge Forsvarsmakten i uppdrag att organisera sina övningar så att de inte stör byggandet av havsbaserad vindkraft.

3 Inför en närområdesersättning för kommuner där vindkraft byggs.

Antal gram koldioxid per producerad kWh

Stora skillnader i utsläpp

Vindkraft är det energislag i Sverige som i nuläget kan byggas ut snabbast. Det sker till lägst pris och med mycket låg klimatpåverkan. Så här ser skillnaden ut mellan utsläppen!

Källa: Naturskyddsföreningen

I Leksand har Kajsa Fredholm drivit frågor om jämlikhet i många år. Sedan i höstas är hon Vänsterpartiets representant i riksdagens miljö- och jordbruksutskott.

FOTO: AGNES STUBER

”

I Malung kan man köpa en andel i lokal vindkraft och genom det få ett mycket lägre elpris.

värd skog.

Nästan hälften av den svenska skogsytan ägs av privatpersoner. Många av dem äger förhållandevis små arealer produktiv skog. Men i dessa finns gammelskogar och våtmarker som fungerar som effektiva kolsänkor. När de minskar i antal minskar också lagringen av växthusgaser. Naturvänner som vill skydda skogen ställs mot skogsägare som ser sin försörjning hotad, som i den pågående infekterade fejden i södra Dalarna.

Hitta skonsamma metoder

– Vi måste bort från den fiendskapen och samtidigt hitta mer skonsamma metoder i skogsbruket, säger Kajsa Fredholm.

Skogsråvaran behövs när fossilsamhället avvecklas. Andelen långsiktigt hållbara träprodukter måste öka. Landsbygden behöver sina invånare, de som bland mycket annat försörjer städernas folk med livsmedel.

– I dag är Sveriges försörjningsgrad endast 50 procent. Den bör nå upp till minst 80 procent, som i Finland, påpekar Kajsa som är Vänsterpartiets representant i riksdagens miljö- och jordbruksutskott.

Mindre bilberoende

Det är ett av många skäl att politiken måste satsa på landsbygden, säger hon. Med statliga bidrag till en fungerande kollektivtrafik som gör individen mindre beroende av bilen. Med välfungerande servicecentra i tätorterna och en lättillgänglig arbetsförmedling samt med mer lokalt och gemensamt ägd vind- och solkraft.

– I Malung kan man köpa en andel i lokal vindkraft och genom det få ett mycket lägre elpris, berättar Kajsa Fredholm.

Hon flyttade från Stockholm till släktens hemtrakter på 80-talet och har sedan dess varit bosatt i Leksand, och under sin tid som regionpolitiker lärde hon känna landskapet än mer.

Många små orter

– Det är en landsbygd med många små orter som det är möjligt att arbetspendla från med buss eller tåg, förutsatt att kollektivtrafiken byggs ut mer.

Det förutsätter i sin tur, säger hon, ett statligt stöd som ger mer trafik till lägre pris som gör det möjligt för exempelvis en anställd inom hemtjänsten att slippa bilen och ta bussen, vare sig hen ska till jobbet eller till förskolan för att hämta barnen.

– Sedan finns det de som bor alltför

Hon tar strid för en rättvis, grön politik på landsbygden

Kalhyggen uppskattas varken av den vanlige vandraren eller enskilde skogsägaren. Dessutom utgör de ett hot mot den biologiska mångfalden – i Dalarna och på många andra ställen.

Men med en rättvis klimatpolitik skulle privata skogsägare kunna få mer kompensation för sparad skog.

Det menar Kajsa Fredholm, Leksandsbo och riksdagsledamot för Vänsterpartiet. Hon möter ofta skogsägare som skulle freda sin skog från storskalig avverkning – om de hade råd.

– Det är ingenting som de stora skogsbolagen är intresserade av, säger hon. Men det skulle gynna såväl klimatet som alla ägare av små skogsbruk om det fanns mer statligt stöd för att skydda skydds-

avlägset för att kollektivtrafik kan bli en hållbar lösning, fortsätter Kajsa Fredholm. Men fler skulle kunna ta bilen från skogen till en busshållplats eller station i närheten. Sådana lösningar är mycket bättre än sänkta bensinpriser som ökar den globala uppvärmningen!

Gynnat lågavlönade

I Vänsterpartiets uppgörelse med den förra regeringen togs beslut i den riktningen. Reseavdraget blev oberoende av färdstätt. Moderatregeringen valde bort den modellen.

– Synd. Det skulle inte minst gynnat lågavlönade kvinnor på landsbygden, säger Kajsa.

Alla dessa stöd kostar förstås?

–Så klart. Det gör också alla de skattesänkningar som regeringen Reinfeldt genomförde. De pengarna gör större nytta i gemensamma lösningar som är solidariskt finansierade.

Mellan 2007 och 2013 sänktes skatterna med 140 miljarder kronor. Ingen regering – inte heller den socialdemokratiska – har sedan dess velat återföra detta kapital till det gemensamma. Inför valet 2018 reste Vänsterpartiet förslag på att öka skatterna med just 140 miljarder. I det utspelet ingick en fördubblad klimatbudget; de enda budgetposter som partiet ville krympa var medel till kungahuset och löner till riksdagsledamöter.

Rot och Rut

I stället har underlättningar för den enskilde, som Rot, Rut och ränteavdrag, varit oförändrat prioriterade. Ju större inkomst, desto mer nytta för individen. Egennytta går före allmännytta.

Samtidigt fruktar många hushåll att skatthöjningar skulle minska deras köpkraft.

– Då måste vi berätta vad man får i stället, framhåller Kajsa Fredholm.

Fältet är brett och redovisas i massmedia dagligen: en skola i förfall, en ojämlig sjukvård, långa köer till specialistsjukvård, eftersatt satsning på järnväg och en äldreomsorg som påminner om gamla tiders fattigvård. Lägst bud vinner.

Politik kan ändra

– Jag är 61 år och kan se hur mycket välfärd vi monterat ned över tid. Det har skett med politik. Och det kan ändras

med politik.

Moderaterna gick till val på ett löfte att sänka skatterna ytterligare, och Kajsa

Fredholm fruktar att de också kommer att göra det, när de får möjlighet.

– En av de allra viktigaste uppgifterna är därför att få bort denna regering! Det är nödvändigt om vi ska kunna möta klimathotet med omfattande gröna investeringar, ökad jämlikhet och en rättvis social omställning. I den måste de rika betala mer än vi övriga.

Klimatnödläge

700 miljarder i investeringar för klimatet. Det var vad Vänsterpartiet lyfte som ett vapen mot det klimatnödläge som rådde våren 2022. Nödläget har inte lindrats sedan dess. Sommaren 2023 slogs det nya värerekord, med ett uppvärmt hav och våldsamma bränder på samtliga kontinenter, Antarktis undantaget. Men där smälter isen.

Klimatet är vår tids ödesfråga. I valrörelsen ömmade många partier för landsbygden. Men i det avtal med Sverigedemokraterna som de tre borgerliga regeringspartierna slöt – Tidöavtalet – nämns landsbygden endast två gånger, påpekade Kajsa Fredholm i en debatt i riksdagen förra hösten. I det ena fallet nämndes sjukvården, i det andra att ”Sveriges klimat- och miljöpolitik inte ska skada näringar och landsbygd”.

Möjlighet till lyft

– Men den helt nödvändiga klimatomställningen ska så klart framför allt ses som en möjlighet att lyfta landsbygden. Och vi som bor där måste få rätt förutsättningar.

I stället ser regeringen och dess samarbetsparti uppenbarligen omställningen som ett hinder.

– Det visar att det krävs en bred vänster, en rödgrön vänsterallians, för att bryta dödläget, hävdar Kajsa Fredholm.

För det är med politik i kollektiv gemenskap som samhället kan möta klimatförändringarna utan att tubba på jämlikheten. Allt fler inser det, säger hon. I hennes hemkommun Leksand röstade elva procent på Vänsterpartiet i senaste valet.

Hyfsat bra för en gammal centerkommun.

Per Långby

FOTO: AGNES STUBER

Vänsterpartiet vill göra det billigare att åka kollektivt.

Hög tid att satsa på kollektivtrafiken

Hållbara satsningar på den svenska infrastrukturen är avgörande för framtiden. Nya stambanor och rejäla satsningar på de regionala tågbanorna är viktiga delar i Vänsterpartiets trafikpolitik.

Tillsammans med ”folk-elbil”, Sverigebiljett och förbud mot korta flygresor satsar Vänsterpartiet 170 miljarder mer än regeringen i nationella insatser.

– **Regeringspartierna** säger att de vill satsa på järnväg, men var är satsningarna?

Linda W Snecker (V) är riksdagsledamot och en av partiets representanter i riksdagens trafikutskott.

– Vi har krävt och föreslagit rejäla och hållbara satsningar på infrastrukturen. Viktiga steg för att uppfylla Sveriges klimatmål.

Att inte göra de satsningarna kommer att få stora konsekvenser för både privatpersoner och näringslivet förklarar Linda W Snecker. De regionala tågbanorna måste rustas upp.

– Där måste vi satsa och prioritera, menar hon.

– Det måste även bli billigare att använda kollektivtrafiken. Därför vill Vänsterpartiet att det införs en Sverigebiljett. Ett månadskort ska max kosta 500 kronor.

Vänsterpartiet vill även att det byggs nya stambanor för järnvägen. Att godstrafik och persontrafik samsas om samma spår håller inte, menar Linda.

– Det får inte vara så att persontågen hamnar bakom godstågen och inte kommer fram i tid.

– Ur vårt perspektiv dras järn-

vägen ner med regeringens budget. Vi vill bygga nya stambanor och separera den snabba trafiken från godstrafiken.

– Tågbolagen vill ju köra mer men kan inte, det finns ingen kapacitet.

Förra året presenterade Vänsterpartiet förslag om ”folk-elbil”, som pressar priserna på elbilar och gör dem tillgängliga även för hushåll som annars inte hade haft råd att ställa om till fossilfritt. För en elbil som idag kostar 350 000 kr skulle stödet ge 30% tillbaka, ca 105 000 kr. För en elbil som kostar 450 000 skulle stödet hamna på 80 000 kr.

– På så sätt stimuleras produktionen av elbilar. Dessutom måste laddinfrastrukturen byggas ut.

– Viktigt inte minst för klimatomställningen.

När det gäller flygresandet vill Linda W Snecker att Sverige gör som Frankrike, att förbjuda resor som tar mindre än tre timmar.

– Men det förutsätter ju att tågen går som de ska.

Mats Billberg Johansson

KRÖNIKA

Flygskam eller ekonomisk rättvisa?

På mitt jobb har jag en kollega som avgivit ett löfte om att inte flyga mer i sitt liv. Själv äter jag inte kött. Vi är alla eniga om att vi är rädda för klimatkrisens konsekvenser.

Räcker det med att min kollega inte flyger mer? Räcker det med att jag själv inte äter kött längre? Skulle det ens räcka om vi alla gjorde samma löfte?

Alla har ett visst ansvar i frågan, men problemen är i slutändan systematiska. Kött som kommer från djur i Brasilien, kommer till genom ohygglig skövling av regnskogen och fraktas sedan till Sverige. Flygbränsle är idag kraftigt subventionerat. Genom investeringsskydd i de internationella handelsavtalen får företag möjlighet att stämma stater på miljardbelopp när stater vill skydda miljön. Vad är ett skippat flyg mot det? Det är inte heller min kollega som valt det här. Det är företagen, dess lobbyister och marionetter i regeringar världen över. Själva idén om individuella klimatavtryck uppfanns av oljebolag för att förflytta skulden till oss. Vi bör fråga oss vem som tjänar på det.

Mina ord till min kollega kommer att bli: ha inte för mycket klimatångest. Oljebolaget Shell släppte bara under 2022 ut mer koldioxid än vad min kollega skulle göra om hon levde i 77 miljoner år. Ställt mot detta, är det inte orimligt att min kollega får följa med sina barn på åtminstone en semester till i livet.

Mattias Larsson
Handläggare

Kärnkraft – Nej tack!

Folkomröstningen om kärnkraften 1980 hade tre alternativ, som alla ville fasa ut kärnkraften. Moderaterna förordade successiv avveckling, Liberalerna och Socialdemokraterna ville ha successiv avveckling, offentligt ägande och hushållning, medan Centerpartiet och Vänsterpartiet (samt Kristdemokraterna) argumenterade för avveckling inom 10 år och satsning på alternativ.

Kärnkraftsfrågan åter i fokus. Politiska skiften efter 80-talets folkomröstning.

● **Det har hänt en hel del** sedan den kärnkraftsomröstningen. Regeringen Kristersson talar numera om utbyggnad och inte avveckling. Den största omsvängningen kan man se hos Kristdemokraterna, som gått från att stödja en snabb avveckling och satsning på alternativa energikällor, till att bli helt lyriska när kärnkraften kommer på tal. Det hävdas bestämt att kärnkraften är ett rent och säkert alternativ.

Argumentet att kärnkraften är säker klingar falskt i öronen, i varje fall hos oss som varit med om Harrisburg-olyckan, Tjernobyl-katastrofen och Fukushima-haveriet. För att inte tala om de risker som finns i dagsläget runt Zaporizjzja i Ukraina.

Energiproduktionen vid själva kärnkraftverken har en ganska liten miljöpåverkan, men om man räknar in hela kedjan – inklusive brytningen av uranhaltig malm – då blir resultatet ett helt annat. Förstörda habitat för växter och djur, förgiftat dricksvatten, förstörd odlingsmark för att nämna några exempel.

Regeringen Kristersson är fullt beredd att förstöra mark, natur och dricksvatten i vårt land för kommande generationer. Argumentet är att vi måste öppna inhemska gruvor för att komma bort från importbehovet av uran. Naturligtvis är det bra om vi är självförsörjande på energikällor, men det finns ett mycket enklare sätt att komma bort från beroendet av importerat uran: Stäng ner kärnkraften! Då blir behovet av uran noll.

Här i Sverige handlar det mest troligt om brytning av uranhaltig alunskiffer i stora dagbrott. Skiffer är en sedimentär bergart som bildades för 500 miljoner år sedan och innehåller, förutom olika mineraler, även organiska ämnen. Man kan utvinna olja och naturgas ur bergarten och skifferbrytning frigör ofta metangas – en gas som driver på växthuseffekten! Att klassa kärnkraft som ”fossilfri energi” är närmast ett skämt. Oljan och naturgasen som bildades på dinosauriernas tid, för ca 60 miljoner år sedan, är fossila bränslen men inte oljan och naturgasen man får från sediment som är 8–9 gånger äldre?!

Till detta kommer att man fortfarande inte kommit på hur man skall lösa avfallsfrågan! Frågan har diskuterats i runt 75 år, men fortfarande har ingen definitiv lösning tagits fram. Det just nu gällande förslaget är att man skall stoppa ner soporna i ett berggrum, försluta det och hoppas på att det inte händer något oförutsett med avfallet de närmaste 100.000 åren. Visst är det bra att vara optimist, men när det gäller radioaktivt avfall skulle det kännas tryggare med bättre garantier.

Det är kraftbolagens ansvar att ta hand om avfallet. Nyligen kom Riksgäldens uppdaterade kalkyl för hur många ören/kWh kärnkraftsel som energiproducenterna behöver sätta av till kärnavfallsfonden – och beloppet har stigit rejält.

Siffror som kom i juli 2023 talar om en niodubbling av avgiften mot för vad den var för 20 år sedan. Detta kommer ofelbart att drabba konsumenterna i form av ökade elpriser.

Vem står för utsläppen?

Den fattigaste hälften av jordens befolkning står för enbart tio procent av världens utsläpp, medan de rikaste tio procenten står för runt hälften av utsläppen.

Källa: Oxfam

Ständig tillväxt kan inte rädda klimatet

Återkommande kriser vitaliserar kapitalismen. Varje gång rycker staten in. Skattepengar skyddar företag, räddar banker och bygger vägar.

Men en politik som inte ser bortom systemets begränsningar är dömd att misslyckas – om inte förr när klimatet kollapsar.

– Vi vet inte när denna kollaps inträffar. Bara att den kommer.

● **Det säger kulturgeografen Ståle Holgersen**, docent vid Örebro universitet. I höstas kom hans bok *Krisernas tid* ut. Den beskriver hur kapitalismen överlever med hjälp av sina kriser. Hur kreativ förstörelse banar väg för nya profiter.

– Men det gäller de ekonomiska kriser vi sett hittills. För ekologiska kriser verkar det inte finnas sådana mekanismer, säger Holgersen.

I dag sätter enskilda kapitalägare upp gröna mål, i skuggan av en fossilindustri som inte gett upp sitt världsherravälde. Mot den senare står hoppet att ny teknik och ökad tillväxt – traditionell socialdemokratisk politik – ska visa väg ur krisen och rädda klimatet.

Mot alla odds

– Det skulle i så fall vara emot alla odds. Kapitalismen är i sig själv ohållbar. Elbilar, batterifabriker, fossilfritt stål och liknande ändrar inte på det. Men för den skull är det inte säkert att

Kriser göder kapitalismen. Men den ekologiska krisen styrs av andra mekanismer, säger Ståle Holgersen.

en kommande klimatkatastrof får själva kapitalismen att falla.

Vad gör socialisterna, skriver Ståle Holgersen i sin bok, om en Green New Deal inte fungerar? Om kapitalägarna trots allt värnar sina vinstintressen framför en hållbar livsmiljö? Om de konservativa krafterna i stället stärks, och att rasism, fascism och klassförtryck ökar?

Ingen tokrevolutionär

– Det är de fattiga som drabbas mest av kapitalismens skadeverkningar, och de härskande kommer inte godvilligt att vilja ändra på den ordningen. Men jag är för den skull ingen tokrevolutionär – och heller inte helt emot reformer.

Allt, säger Ståle Holgersen, avgörs av maktrelationer. Det är viktigt att se igenom den naiva optimismen vid kriser – som att erfarenheterna av pandemin skulle förbättra äldreomsorgen – men också att bejaka satsningar på exempelvis järnvägsbyggen och förslag om att förstatliga skola, sjukhus och banker.

Bekämpa hemlöshet

– Som ekosocialist värnar jag natur och hälsa, för en värld som inte bygger på tillväxt. Men vi kan inte börja vid målet utan måste redan i dag bekämpa arbetslösheten, hemlösheten och sjukdomarna. Även om det i vissa fall skulle innebära en kickstart för näringslivet.

Alla kriser är olika, och ingen kan förutsäga hur och när samhället dukar under på grund av den globala uppvärmningen.

Analysera makten

– Det enda vi kan göra är att vara så förberedda som möjligt, säger Ståle Holgersen.

Det innebär att bemöta rasism och fascism, avslöja krisens klasskaraktär, analysera maktförhållanden och rikta kritiken mot den aktör som styr.

– Hoppet finns i det faktum att vi är människor. Men låt oss inte fångas i reformismen.

Per Längby

FOTO: AGNES STUBER

Hallå där

Andrea Andersson-Tay

RIKSDAGSLEDAMOT (V) OCH LEDAMOT I MILJÖUTSKOTTET

Vilka miljöfrågor är mest aktuella i riksdagen just nu?

Strömmingen! Eller låt oss säga Östersjön och fisket, det är en fråga som diskuterats flitigt den senaste tiden. Idag har vi stora trålare som tömmer Östersjön på strömming. Strömmingen blir ofta till fiskmjöl som används till djurfoder. Det är det som har lett till att folk inte får tag på surströmming, men framförallt är strömmingen viktig för Östersjöns ekosystem då många andra arter har strömmingen som föda.

Vad behöver göras?

Vänsterpartiet vill se ett stopp för industrifisket i Östersjön. Det är viktigt för Östersjöns ekosystem och hjälper det småskaliga fisket. Fiskekvoterna beslutas genom förhandlingar i EU. EU-kommisionen har lyssnat på forskningen och föreslår ett stopp, men det är nu upp till medlemsländerna att besluta om detta. Den svenska regeringen har varit alldeles för passiv och behöver nu ställa sig bakom fiskestoppet.

Världens första återbruksgalleria finns i Eskilstuna

● 2012 beslutade kommunfullmäktige och den dåvarande politiska majoriteten bestående av Vänsterpartiet, Socialdemokraterna och Miljöpartiet i Eskilstuna att starta en återbruksgalleria. Tre år senare öppnade Retuna återbruksgalleria upp i anslutningen till återvinningscentralen på Folkestaleden. Tanken är att Eskilstunabornas använda prylar ska kunna säljas till någon annan, allt i en galleria inte

helt olik de handelsgallerior som blivit vanliga i de flesta stora städer.

Besökarna lämnar in sina återbrukbara saker i Retunas depå och en första gallring görs av personalen på plats. Därefter väljer butikerna i gallerian ut vilka varor de vill laga, förädla och i slutändan sälja.

Adam Määttä

FOTO: LINA ÖSTLING

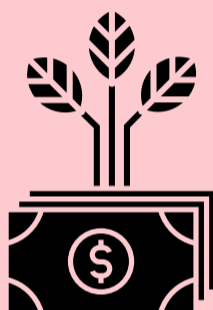
Klimatpaket för jobb och rättvis omställning

Klimatkrisen är akut och vi måste snabbt få ned utsläppen. Vänstern föreslår massiva investeringar i grön industri, förnyelsebar energi, hållbara bostäder och gröna transporter. En grön politik från vänster skapar tiotusentals nya jobb, nya företag och framtidstro även utanför storstäderna.

En framgångsrik klimatomställning kräver ett rättviseperspektiv som förenar det gröna perspektivet med det röda. Bara ökad jämlikhet kan möta klimathotet.

DET HÄR GÖR VI MED PENGARNA

Storsatsning: Vi frigör 700 miljarder för offentliga investeringar under en tioårsperiod. En svensk Green New Deal som leder till nya jobb och en rättvis klimatomställning i hela Sverige.

Bygg ut järnvägsnätet

170 miljarder för en totalrenovering av hela järnvägsnätet, utbyggnad av Malmbanan, färdigställning av Ostkustbanan och samtidigt rädda flera av de regionala lokalbanorna.

Ökad elproduktion

50 miljarder kronor för att bygga ut stamnätet och öka överföringskapaciteten för att undvika att hushåll och företag får bära kostnaden via höjda avgifter.

Ytterligare 50 miljarder till en förstärkning av stödet för kommuner som främjar lokal elproduktion.

Renovera och klimatanpassa allmännyttan

100 miljarder till att renovera allmännyttan: 140 000 bostäder är i behov av akut renovering, och nästan lika många är i behov av renovering inom kort.

Bygg- och fastighetssektorn står för en femtedel av Sveriges territoriella utsläpp. Genom klimatanpassning kan vi energi-effektivisera och samtidigt öka Sveriges boendestandard.

30 miljarder till förnyad hållbar produktion: Genom ökad träbyggnation och användandet av betong med reducerad klimatpåverkan kan utsläppen minska drastiskt.

Laddinfrastruktur och bättre vägar

De 170 miljarderna innebär även att vägunderhållet stärks och att laddinfrastruktur för elbilar kan byggas ut i hela landet.

Höghastighetsbanor

290 miljarder används till att bygga ut höghastighetsbanor. Dagens järnväg har stor kapacitetsbrist, och vi behöver därför bygga mer järnväg med den senaste befintliga tekniken.

